

KONAČNI TEKST PRAVNOG SHVATANJA O SPROVOĐENJU IZVRŠENJA SA ODVOJENIM MIŠLJENJEM (Građanskog odeljenja Vrhovnog kasacionog suda)

Izvršni postupci koji se odnose na naplatu novčanih potraživanja iz radnog odnosa utvrđenih izvršnim ispravama protiv dužnika, subjekta privatizacije u restrukturiranju, neće se prekidati. Prekinuti postupci će se nastaviti i okončati.

OBRAZLOŽENJE

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava – Sektor za zastupanje pred Evropskim sudom za ljudska prava se aktom od 22. oktobra 2010. godine, obratilo Vrhovnom kasacionom sudu zahtevom za zauzimanje stavova i pravnih shvatanja povodom nekih pitanja sadržanih u presudama Evropskog suda za ljudska prava, donetim protiv Republike Srbije, čime bi kao država ispunili obavezu u vezi sa generalnim merama u postupku izvršavanja ovih presuda a koje se odnose na izmenu postojećih zakona ili sudske prakse.

Građanskom odeljenju Vrhovnog kasacionog suda obratio se i Apelacioni sud u Kragujevcu sa zahtevom Osnovnog suda u Kragujevcu o preispitivanju pravnog shvatanja Građanskog odeljenja Vrhovnog suda Srbije koje je utvrđeno i verifikovano na sednici od 22. decembra 2006. godine.¹

Ovi zahtevi razmatrani su na sednici Građanskog odeljenja Vrhovnog kasacionog suda od 22. novembra 2010. godine na kojoj je usvojen predlog za preispitivanje navedenog pravnog shvatanja.

U presudi R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije od 15. januara 2008. godine, Evropski sud za ljudska prava je konstatovao da se

1 „Odlukom Agencije za privatizaciju o prekidu postupka privatizacije donetom u toku postupka restrukturiranja, prekidaju se i zakonom propisani rokovi zabrane određivanja ili sprovođenja prinudnog izvršenja i bilo koje mere postupka izvršenja radi namirenja potraživanja subjekta privatizacije za sve vreme dok prekid traje, a najduže do isteka roka od 90 dana – Bilten sudske prakse Vrhovnog suda Srbije broj 4/06.“

izvršenje presude koju je sud doneo mora smatrati sastavnim delom suđenja prema članu 6. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava, da se kašnjenje u izvršenju presude može opravdati u posebnim okolnostima, ali da to ne sme biti tako da ugrožava suštinu prava zaštićenog prema članu 6. stav 1. Konvencije i da bez obzira da li je dužnik privatni ili društveni akter, na državi je da preduzme sve neophodne mere da se pravnosnažna sudska presuda izvrši kao i da pritom obezbedi delotvorno učešće celog njenog aparata. Sud dalje navodi da propust države da izvrši pravnosnažne presude donete u korist podnositeljki predstavki, predstavlja mešanje u njihovo pravo na mirno uživanje imovine, predviđeno članom 1. Protokola broj 1, pa je utvrdio da je došlo do povrede člana 6. stav 1. Konvencije, kao i do povrede člana 1. Protokola broj 1 i podnositeljicama u zavisnosti od dužine perioda neizvršenja dodelio naknadu nematerijalne štete na teret države u iznosima bliže označenim u toj presudi, kao i troškove postupka.² Evropski sud za ljudska prava je isti stav izrazio i u presudi Vlahović protiv Srbije (predstavka br. 42619/04) od 16. decembra 2008. godine i Crnišanin i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije.

U predmetu Crnišanin i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije, Evropski sud za ljudska prava, polazeći od relevantnog domaćeg prava – Zakona o privatizaciji sa izmenama („Službeni glasnik RS“, br. 38/01...123/07), utvrdio je da je tužena država dužna da iz sopstvenih sredstava isplati podnositeljicama predstavki iznose koji su dodeljeni pravnosnažnim domaćim presudama donetim u njihovu korist, pored nematerijalne štete na ime pravičnog zadovoljenja.³

Izvršni postupci povodom kojih je Evropski sud za ljudska prava doneo navedene presude protiv Republike Srbije, vođeni su protiv dužnika društvenih preduzeća koja su se nalazila u postupku privatizacije, a u odnosu na koje je Agencija za privatizaciju donela odluku o restrukturiranju.

Ustavni sud Republike Srbije je odlukom UŽ 122/2009 od 21. januara 2010. godine, usvojio ustavnu žalbu Vojislava Stojkovića izjavljenu zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku zajemčenog članom 32. stav 1. Ustava Republike Srbije i povrede prava na imovinu zajemčenog članom 58. stav 1. Ustava u izvršnom postupku koji se vodi u predmetu Četvrtog opštinskog suda u Beogradu I br. 1182/05, utvrdio pravo podnosioca ustavne žalbe na naknadu nematerijalne štete i naložio Prvom osnovnom sudu u Beogradu, Narodnoj banci Srbije, Odeljenju za prinudnu naplatu i drugim državnim organima i organizacijama koje učestvuju u izvršnom postupku da preduzmu neophodne mere kako bi se izvršni postupak u predmetu I br. 1182/05 okončao u najkraćem mogućem roku.

2 Predstavke br. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 i 3046/06.

3 Predstavke br. 35835/05, 43548/05, 43569/05 i 36986/06.

Ovaj izvršni postupak pokrenut je po predlogu za izvršenje od 21. novembra 2005. godine, poverioca Vojislava Stojkovića, protiv dužnika DP „Teleoptik Žiroskopi“, radi izvršenja pravnosnažne i izvršne delimične presude Četvrtog opštinskog suda u Beogradu P1 br. 448/01 od 2. juna 2005. godine, kojom je tuženi dužnik obavezan da podnosiocu ustavne žalbe isplati neisplaćene zarade sa zakonskom zateznom kamatom. Predloženo je da se izvršenje sprovede na novčanim sredstvima na računu izvršnog dužnika. Do donošenja odluke Agencije za privatizaciju od 26. juna 2009. godine, kojom se pokreće postupak restrukturiranja subjekta privatizacije DP „Teleoptik Žiroskopi“, izvršenje nije provedeno. Ustavni sud konstatuje da je odnos Četvrtog opštinskog suda i Narodne banke Srbije odnos državnih organa internog karaktera i kao takav izvan uticaja podnosioca ustavne žalbe, da je on učinio sve što je u njegovoj moći da ubrza izvršni postupak i na taj način što se više puta pismenim urgencijama obraćao i sudu i Narodnoj banci za sprovođenje izvršenja. Ustavni sud smatra da je nesprovođenje izvršenja u konkretnom slučaju uzrokovano pre svega aktima odnosno radnjama Narodne banke Srbije i Agencije za privatizaciju, ali i Opštinskog suda koji nije delotvorno postupao u izvršnom postupku, na kojima je stoga i odgovornost za neizvršavanje pravnosnažne presude kojom je utvrđeno novčano potraživanje podnosioca ustavne žalbe. Ustavni sud se poziva i na odluke Evropskog suda za ljudska prava u presudama Vlahović protiv Srbije, Kačapor i drugi protiv Srbije u kojima je izražen stav da u slučaju kada je utvrđeno da je država, zbog akata i radnji svojih organa, odgovorna za neizmireni dug podnosiocu ustavne žalbe, ona se ne može pozivati na nedostatak sredstava dužnika kao opravdanje za neokončanje izvršnog postupka. Pri tome odgovornost Narodne banke za nesprovođenje izvršenja u konkretnom slučaju Ustavni sud nalazi u nepoštovanju zakonskih obaveza u izvršnom postupku i prekidu postupka izvršenja bez pravnog osnova i protivno nalogu suda. Agencija za privatizaciju i Narodna banka Srbije nisu preduzeli sve neophodne mere i radnje propisane zakonom da bi se izvršila pravnosnažna presuda suda, u periodu dužem od četiri godine, ocena je suda da to predstavlja i povredu prava na mirno uživanje imovine stečene presudom, koja je zajemčena odredbom člana 58. stav 1. Ustava. Ustavni sud podseća da svako novčano potraživanje dosuđeno pravnosnažnom sudskom odlukom ulazi u imovinu poverioca i da stoga nesprovođenje izvršenja sudske odluke kojom je to potraživanje dosuđeno predstavlja povredu prava na mirno uživanje imovine, zajemčeno članom 58. stav 1. Ustava Republike Srbije.⁴

Postupajući po žalbama izvršnih dužnika subjekata privatizacije u postupku restrukturiranja, izjavljenim protiv rešenja o izvršenju radi namirenja novčanih potraživanja utvrđenih pravnosnažnim sudskim odlukama, Viši sud u Kragujevcu je ove žalbe odbio i potvrdio prvostepena rešenja o izvršenju sa

4 Už 122/2009 – Sajt Ustavnog suda.

obrazloženjem da je sud dužan da izvršnom poveriocu omogući ostvarenje svog prava u razumnom roku shodno članu 18. Ustava Republike Srbije i članu 6. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima, kao i članu 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.⁵

Ljudska i manjinska prava zajemčena Ustavom neposredno se primenjuju (član 18. stav 1. Ustava). Ustavom se jemče i kao takva neposredno primenjuju ljudska i manjinska prava zajemčena opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, potvrđenim međunarodnim ugovorima i zakonima. Zakonom se može propisati način ostvarivanja ovih prava samo ako je to Ustavom izričito predviđeno ili ako je to neophodno za ostvarenje pojedinog prava zbog njegove prirode, pri čemu zakon ni u kom slučaju ne sme da utiče na suštinu zajemčenog prava (stav 2).

Odredbe o ljudskim i manjinskim pravima tumače se u korist unapređenja vrednosti demokratskog društva, saglasno međunarodnim standardima ljudskih i manjinskih prava, kao i praksi međunarodnih institucija koje nadziru njihovo sprovođenje (stav 3).

Ljudska i manjinska prava zajemčena Ustavom mogu zakonom biti ograničena ako ograničenje dopušta Ustav, u svrhe radi kojih ga Ustav dopušta, u obimu neophodnom da se ustavna svrha ograničenja zadovolji u demokratskom društvu i bez zadiranja u suštinu zajemčenog prava (član 20. stav 1. Ustava). Dostignuti nivo ljudskih i manjinskih prava ne može se smanjivati (stav 2).

Pri ograničavanju ljudskih i manjinskih prava svi državni organi, a naročito sudovi dužni su da vode računa o suštini prava koje se ograničava, važnosti svrhe ograničenja i obimu ograničenja, odnosu ograničenja sa svrhom ograničenja i o tome da li postoji način da se svrha ograničenja postigne manjim ograničenjem prava.

Članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju predviđeno je da svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine, da niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava, a da prethodne odredbe ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu sa opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni.

Iz citiranog proizlazi da član 1. Protokola počiva na načelima prava na neometano uživanje imovine, zabrane lišenja imovine osim pod određenim uslovima i pravu države da reguliše korišćenje imovine pod određenim uslovima. Ograničenja ovih prava vezana su za javni, odnosno opšti društveni interes, pa je zbog toga neophodno prilikom njihovog ograničenja poštovati princip pravičnog balansa između prava pojedinca i opšteg interesa zajednice, da teret ne postane nesrazmeran, kao i razumnog odnosa između mera koje se preduzimaju i željenog cilja. Pravična ravnoteža će se teško postići ako država prou-

5 Gž. 209/10, Gž 279/10, Gž 853/10.

zrokuje prekomerna odlaganja (na primer izjavljivanje pravnog leka, plaćanje naknade odnosno ako je na neki drugi način trajanje mešanja u prava podnosioca bilo prekomerno).⁶ Sud će pritom imati manje obzira prema podnosiocu predstavlke koji pribavlja imovinu znajući za potencijalna ograničenja kao što su urbanistička kontrola, poslovni ili komercijalni faktori koji mogu uticati na vrednost imovine, ali ove okolnosti moraju biti poznate u vreme preduzimanja pravnih poslova (objavljene, određene, informacije svima dostupne i slično), te da je u pitanju zaštita povređenih prava,⁷ društveno ekonomski problemi ili nedostatak resursa, ne mogu opravdati propust države da ispuni obaveze po Konvenciji. Tako se država ne može pozvati na nedostatak finansijskih sredstava kao opravdanje zato što se nije povinovala presudi.⁸ Ovaj stav izražen je i u presudi ESLJP, Ilić protiv Srbije u pogledu izvršenja odluke upravnog organa za iseljenje zaštićenog podstanara iz stana u privatnoj svojini.

Odredbe stava 3. člana 20. Ustava, u sebi sadrže elemente iz člana 6. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava u pogledu legaliteta, legitimiteta i proporcionalnosti.

Članom 4. stav 1. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o privatizaciji⁹, izmenjen je član 14. Zakona o privatizaciji¹⁰ i utvrđeno da „za privatizaciju neprivatizovanog društvenog kapitala javni poziv za učešće na javnom tenderu, odnosno javnoj aukciji mora da se objavi najkasnije do 31. decembra 2008. godine“. Članom 20ž st. 1. i 7. propisano je da „od dana donošenja odluke o okončanju restrukturiranja ne može se protiv subjekata privatizacije, odnosno nad njegovom imovinom odrediti i sprovesti prinudno izvršenje niti bilo koja mera postupka izvršenja radi namirenja potraživanja. Postupak prinudnog izvršenja koji je u toku prekida se.“ Pri tome, predviđeni prekid nema vremensko ograničenje.

Na osnovu takvih normi prekidani su postupci izvršenja pravnosnažnih sudskih odluka. Članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima kao osnovni principi između ostalog predviđeni su nezavisnost i nepristrasnost suda, koji se ostvaruju podelom vlasti. Izgrađeni standard određuje da vlasti ne smeju ni odbiti, ni propustiti da provedu sudske odluke (Hornby pr. Grčke).

U suprotnosti je sa vladavinom prava ako bi zakonom data diskrecija izvršnoj i zakonodavnoj vlasti bila izražena u neograničenosti vlasti. Zakon mora naznačiti obim svake takve diskrecije koja je data nadležnim organima

6 Almeida Garet i ostali protiv Portugalije No 29813/96, 30229/96, Kutić protiv Hrvatske – Sajt Vrhovnog suda Hrvatske, kao i ostale odluke Evropskog suda za ljudska prava protiv Hrvatske u prevodu na hrvatski.

7 Filip Lič, obraćanje ESLJP, Evropska konvencija o ljudskim pravima, Vodič za praktičare, Beogradski centar za ljudska prava.

8 Vemhof protiv Nemačke od 27. jula 1968, Burdo protiv Rusije No 59498/00 od 7. maja 2002. godine, Timofejev protiv Rusije No 58263/00 od 23. oktobra 2003. godine.

9 „Službeni glasnik RS“, br. 123/07 od 26. decembra 2007. godine.

10 „Službeni glasnik RS“, br. 38/01 od 28. juna 2001. godine.

vlasti i dovoljno jasno navesti način njegovog sprovođenja vodeći računa o legitimnom cilju mere koja je u pitanju, kako bi pojedinac imao odgovarajuću zaštitu od proizvoljnog mešanja. Organi sudske vlasti moraju sprovesti ove standarde, jer pristup sudu mora biti suštinski, ne formalan.

Revidiranom Evropskom socijalnom poveljom¹¹, garantovano je svim radnicima pravo na pravičnu naknadu koja je dovoljna za pristojni životni standard njih i njihovih porodica da svi radnici i oni koje oni izdržavaju imaju pravo na socijalnu sigurnost i obavezane strane ugovornice da priznaju pravo radnika na naknadu koja će njima i njihovim porodicama obezbediti pristojan životni standard. Članom 25. je utvrđena obaveza strana ugovornica, potpisnica Povelje da obezbede efektivno ostvarivanje prava radnika na zaštitu njihovih potraživanja u slučaju nesolventnosti njihovih poslodavaca od strane neke garantne institucije ili garantovanjem nekog drugog oblika efektivne zaštite.

Zastupnik Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava dostavio je Vrhovnom kasacionom sudu dana 8. decembra 2010. godine izveštaj sa 1100. sastanka Komiteta ministara Saveta Evrope posvećenog nadzoru nad izvršavanjem presuda Evropskog suda za ljudska prava koji je održan od 30. novembra do 3. decembra 2010. godine. U tom izveštaju je navedeno da su posebno razmatrana generalna pitanja odnosno poboljšanje efikasnosti i transparentnosti izvršavanja presuda Evropskog suda za ljudska prava i mere za poboljšanje izvršavanja presuda ESLJP i predlozi za primenu INTERLAKEN deklaracije i akcionih planova, mere koje se odnose na proces izvršavanja i posledice koje će to imati na izvršavanje presuda donetih protiv Srbije. Iz izveštaja proizlazi da je u pogledu Republike Srbije nagovešteno da će se grupa predmeta – presuda ESLJP koja se odnosi na problem neefikasnog izvršavanja presuda domaćih sudova, među kojima su najznačajniji predmeti koji se odnose na neefikasno izvršavanje presuda donetih protiv društvenih preduzeća, naći u grupi presuda koje se razmatraju po sistemu „pojačanog nadzora“. S tim u vezi, zastupnik zaključuje da će ubuduće biti potrebna efikasna saradnja svih nadležnih organa u cilju izrade akcionih planova i njihove primene koju će pratiti Komitet ministara SE.

Iz navedenog proizlazi da postupak izvršenja pravnosnažnih sudskih odluka ne sme da ugrozi načelo pravne sigurnosti, da novčano potraživanje dosuđeno pravnosnažnom i izvršnom sudskom odlukom spada u imovinu lica u čiju je korist dosuđeno i da mora da se obezbedi efikasna zaštita potraživanja koja proističu iz ugovora o radu odnosno radnog odnosa, garantovana socijalnom poveljom, bez obzira na nesolventnost dužnika. I drugi nacionalni zakoni daju prednost ostvarivanju prava iz radnih odnosa (Zakon o stečaju,¹² Zakon o radu¹³), pa je ovakva zaštita pozitivna diskriminacija određene grupe poverilaca u odnosu na ostale poverioce protiv dužnika nad kojima je pokre-

11 Zakon o potvrđivanju revidirane Evropske socijalne povelje („Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori“, br. 42/09).

12 „Službeni glasnik RS“, br. 104/09.

13 „Službeni glasnik RS“, br. 24/05, 61/05 i 54/09.

nut postupak stečaja. Država se ne može legitimno pozivati na opštu potrebu kako bi opravdala ograničenje prava i sloboda pojedinaca, a svako mešanje u uživanju nekog zaštićenog prava mora odgovarati određenoj hitnoj društvenoj potrebi, naročito mora biti proporcionalno cilju koji se želi postići.

Građansko odeljenje Vrhovnog kasacionog suda na sednici od 22. februara 2011. godine, rukovodeći se standardima, stavovima i principima izraženim u presudama Evropskog suda za ljudska prava, što je i u skladu sa članom 18. Ustava Republike Srbije, usvojilo je pravno shvatanje da se izvršni postupci koji se odnose na naplatu novčanih potraživanja iz radnog odnosa utvrđenih izvršnim ispravama protiv dužnika, subjekta privatizacije u restrukturiranju neće prekidati, a prekinuti postupci će se nastaviti i okončati.

(Sentenca pravnog shvatanja verifikovana 24. februara 2011. godine, a obrazloženje 25. marta 2011. godine)

Na osnovu člana 2. Poslovnika o uređenju i radu Vrhovnog kasacionog suda („Službeni glasnik RS“, br. 37/10) i člana 23. stav 3. Sudskog poslovnika („Službeni glasnik RS“, br. 110/09), izlažem odvojeno mišljenje priloženo uz izvornik usvojenog navedenog pravnog shvatanja

ODVOJENO MIŠLJENJE

– sudije Vrhovnog kasacionog suda Stojana Jokića –

Građansko odeljenje Vrhovnog kasacionog suda je usvojilo na sednici održanoj dana 22. februara 2011. godine navedeno pravno shvatanje, s tim što je sentenca verifikovana 24. februara 2011. godine, a obrazloženje 25. marta 2011. godine:

PRAVNO SHVATANJE

SPROVOĐENJE IZVRŠENJA

„Izvršni postupci koji se odnose na naplatu novčanih potraživanja iz radnog odnosa utvrđenih izvršnim ispravama protiv dužnika, subjekta privatizacije u restrukturiranju, neće se prekidati. Prekinuti postupci će se nastaviti i okončati.“

Nesaglasan sa razlozima za usvajanje takvog pravnog shvatanja, izdvojio sam mišljenje i na sednici istakao da ću to izdvojeno mišljenje i napisati u referatu o neslaganju sa usvojenim pravnim shvatanjem i razlozima na kojima je zasnovano.

II

– Razlozi za neslaganje sa pravnim shvatanjem i izdvajanje mišljenja –

1)

Zakon o privatizaciji¹⁴ (u daljem tekstu: **Zakon**) je u članu 14. bio propisao rokove za sprovođenje privatizacije nad subjektima privatizacije. U članu 20. stav 4. **Zakona** bilo je propisano da u toku sprovođenja restrukturiranja poverioci ne mogu da preduzimaju radnje radi prinudne naplate svojih dospelih potraživanja. Tako propisana zakonska norma stvorila je dilemu u sudskoj praksi izvršnih sudova koja je rezultirana različitim odlučivanjem.

Potreba za otklanjanjem zakonske dileme i ujednačavanjem sudske prakse, opredelila je Građansko odeljenje Vrhovnog suda Srbije da s tim u vezi izrazi pravno mišljenje. Pravno mišljenje usvojeno je na sednici tog odeljenja održanoj 30. juna 2003. godine, u tekstu koji glasi:

Primena odredbe člana 20. stav 4. Zakona o privatizaciji u parničnom i izvršnom postupku

1. Sud će pozivom na odredbu člana 20. stav 4. Zakona o privatizaciji prekinuti samo postupak sprovođenja a ne i postupak izvršenja prinudne naplate novčanog potraživanja određenog rešenjem o izvršenju donetim pre datuma pokretanja postupka restrukturiranja izvršnog dužnika.

2. Sud će dozvoliti predloženo izvršenje radi namirenja novčanog potraživanja i u slučaju kada je takav predlog podnet nakon pokretanja postupka restrukturiranja, ali će istovremeno sa rešenjem o dozvoli izvršenja doneti rešenje o prekidu postupka njegovog sprovođenja.

3. Prekid postupka sprovođenja izvršenja ne može se odrediti s pozivom na odredbu člana 20. stav 4. Zakona o privatizaciji u slučaju kada su predmet izvršenja nenovčane obaveze dužnika nad kojim je pokrenut postupak restrukturiranja.

4. Prekid postupka se ne može odrediti na temelju odredbe člana 20. stav 4. Zakona o privatizaciji ni u parnicama koje su pokrenute za naplatu novčanog potraživanja tuženog nad kojim je pokrenut postupak restrukturiranja.

2)

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o privatizaciji¹⁵ izmenjena je odredba člana 14. i propisano da se privatizacija društvenog kapitala sprovodi najkasnije u roku od četiri godine od dana stupanja na snagu tog **Zakona**. U

14 „Službeni glasnik RS“, br. 38/01 od 28. juna 2001. godine, stupio na pravnu snagu 7. jula 2001. godine.

15 „Službeni glasnik RS“, br. 38/01, 18/03 i 45/05.

članu 20-đ) propisano je da Vlada Republike Srbije bliže propisuje postupak i način restrukturiranja subjekta privatizacije. To je urađeno Uredbom o postupku i načinu restrukturiranja subjekta privatizacije od 9. juna 2005. godine.

U toku sprovođenja postupaka privatizacije i restrukturiranja subjekata privatizacije došlo je do novih dilema vezanih za provođenje postupaka izvršenja i prekidanja tih postupaka u predmetima izvršenja u kojima je izvršni dužnik subjekt privatizacije u restrukturiranju. Nastala dilema otklonjena je kroz rešavanje spornog pravnog pitanja i člana 176. ZPP-a.

Građansko odeljenje Vrhovnog suda Srbije je na sednici odeljenja održanoj 7. novembra 2006. godine usvojilo pravno shvatanje u tekstu koji glasi:

Primena odredbe člana 31. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o privatizaciji u izvršnom postupku

„Nova odluka Agencije za privatizaciju Republike Srbije o restrukturiranju istog subjekta privatizacije – izvršnog dužnika ima pravno dejstvo ranije donete odluke o njegovom restrukturiranju i sprečava nastavak prekinutog postupka i sprovođenja novog izvršenja.“

3)

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o privatizaciji¹⁶ je u članu 4. stav 1. propisao:

Član 14. menja se i glasi:

„Za privatizaciju neprivatizovanog društvenog kapitala javni poziv za učešće na javnom tenderu, odnosno javnoj aukciji mora da se objavi najkasnije do 31.12.2008. godine.“

Članom 20-ž) stav 1. i 7. je propisano:

„Od dana donošenja odluke o restrukturiranju do dana donošenja odluke o okončanju restrukturiranja, ne može se protiv subjekta privatizacije, odnosno nad njegovom imovinom, odrediti i sporovesti prinudno izvršenje niti bilo koja mera postupka izvršenja radi namirenja potraživanja.“

Postupak prinudnog izvršenja koji je u toku prekida se.“

Na osnovu tako propisanih zakonskih normi usvojenog pravnog mišljenja i pravnog shvatanja Građanskog odeljenja Vrhovnog suda Srbije odlučuju sudovi u Republici Srbiji. To jasno proizlazi iz izveštaja koji su predsedniku Građanskog odeljenja Vrhovnog kasacionog suda dostavili Privredni apelacioni sud, Apelacioni sud u Novom Sadu, Kragujevcu, Nišu i Beogradu.

Jedina odstupanja od jasne i pozitivno važeće zakonske norme iz člana 20-ž) st. 1. i 7. Zakona vrše Osnovni i Viši sud u Kragujevcu. Osnovni sud u

16 „Službeni glasnik RS“, br. 123/07 od 26. decembra 2007. godine.

Kragujevcu je rešenjem I1. 3794/09 od 14. decembra 2009. godine odredio i dozvolio izvršenje po predlogu izvršnog poverioca protiv izvršnog dužnika „Zastava automobili“ AD u Kragujevcu u restrukturiranju na osnovu izvršne isprave – presude Opštinskog suda u Kragujevcu 2P-4229/04 od 9. decembra 2008. godine, *radi naplate novčanog potraživanja na ime naknade nematerijalne štete*.

Odlučujući o žalbi izvršnog dužnika isti sud rešenjem I1. 5744 od 4. februara 2010. godine usvaja žalbu izvršnog dužnika, stavlja van snage rešenje o izvršenju od 14. decembra 2009. godine i ukida sve sprovedene izvršne radnje.

Viši sud u Kragujevcu rešenjem Gž. 564/10 od 14. aprila 2010. godine usvaja žalbu izvršnog poverioca, ukida rešenje prvostepenog izvršnog suda od 4. februara 2010. godine i predmet vraća na ponovno izvršenje izvršnom sudu. U ukidnom rešenju nalaže da se u postupku ponovnog odlučivanja o žalbi izvršnog dužnika posebno povede računa o primeni člana 18. Ustava Republike Srbije,¹⁷ člana 6. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima kojom je propisano da li je sud dužan da vodi računa da je neizvršenjem sudske odluke došlo do povrede prava poverioca, i da je Protokolom br. 1 propisano da svako fizičko i pravno lice ima pravo, na neometano uživanje svoje imovine...

Na osnovu takvog odlučivanja Osnovni sud u Kragujevcu podržan od Apelacionog suda u Kragujevcu zahteva od Građanskog odeljenja Vrhovnog kasacionog suda da preispita pravno mišljenje iz 2003. godine i pravno shvatanje iz 2006. godine i postojanje osnova za prekid postupka privatizacije prema subjektu privatizacije u restrukturiranju kao izvršnom dužniku.

4)

Sledom tih zahteva, u međuvremenu nastalih okolnosti, te postojanje presude Evropskog suda za ljudska prava iz Strazbura od 13. januara 2009. godine (predmet Crnišanin i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije), Građansko odeljenje Vrhovnog kasacionog suda je procenilo da su stečeni i ispunjeni uslovi za izmenu pravnog mišljenja i pravnog shvatanja i neprimenu važeće zakonske norme iz člana 20-ž) st. 1. i 7. **Zakona**.

Nesaglasan sa činjeničnim i pravnim argumentima iznetim na sednici Građanskog odeljenja održanoj 22. januara 2011. godine na osnovu kojih je usvojeno pravno shvatanje i obrazloženjem na kome je zasnovano u izdvojenom mišljenju posebno ističem:

Pravno shvatanje mora u pravilu biti jasnije od zakonskih normi i dostupno u smislu razumljivosti i jasnoće svakom adresatu na koga se direktno ili indirektno odnosi. To pravilo bi trebalo da važi i za osporavano pravno shvatanje. Čini mi se da ono kod osporavanog pravnog shvatanja u najvećoj meri nije zastupljeno. Teško je utvrditi o kom pravnom problemu i institutu se radi, a nemoguće je utvrditi i zaključiti da se njime menja pravno mišljenje i pravno

17 „Službeni glasnik RS“, br. 98/06.

shvatanje i delimično suspenduje imperativna zakonska norma. Imperativna zakonska norma delimično suspendovana osporavanim pravnim shvatanjem se samo na jednom jedinom mestu „stidljivo“ pominje. Zašto? Pitam se kako će adresati na koje se odnosi osporavano pravno shvatanje, a i oni drugi koji u odnosu na njega treba da se odrede zaključiti o čemu se zapravo radi?

Zakonske norme iz čl. 14. i 20-ž) su jasne. Jasno propisane zakonske norme ne trebaju posebno tumačenje. Primenjuju se onako kako su i jasno propisane. Iz člana 14. **Zakona** jasno proizlazi da se postupak privatizacije ne-privatizovanog društvenog kapitala mora otpočeti najkasnije do 31. decembra 2008. godine. To otpočinjanje se vrši pozivom za učešće na javnom tenderu ili javnoj aukciji. Ta činjenica u vezi sa primenom pomenute zakonske norme nije sporna ni za Evropski sud za ljudska prava iz Strazbura koji je u pomenutoj presudi od 13. januara 2009. godine u podnaslovu „**relevantno domaće pravo**“ pod tačkom 102. to jasno istakao. Otuda se ne mogu prihvatiti suprotno izražena mišljenja da pomenuta zakonska norma podrazumeva da se do 31. decembra 2008. godine postupak privatizacije mora okončati.

Potpuno je jasna i zakonska norma iz st. 1. i 7. člana 20-ž) **Zakona** kojom je propisano da od dana donošenja odluke o restrukturiranju do dana donošenja odluke o okončanju restrukturiranja, ne može se protiv subjekta privatizacije, odnosno nad njegovom imovinom, odrediti ili sprovesti prinudno izvršenje niti bilo koja mera postupka izvršenja radi namirenja potraživanja i da se postupak prinudnog izvršenja koji je u toku prekida.

To dalje podrazumeva da poslednjim izmenama Zakona o izmenama i dopunama Zakona o privatizaciji od 26. decembra 2007. godine nije nastao pravni osnov za promenu pravnog mišljenja i pravnog shvatanja Vrhovnog suda Srbije iz 2003. i 2006. godine. Dakle, ne postoji ni činjenični ni pravni osnov za izmenu pomenutog pravnog mišljenja i pravnog shvatanja. Isto tako, ne postoji ni činjenični niti pravni osnov za neprimenu jasnih kogentnih zakonskih normi, tj. za neprimenu st. 1. i 7. člana 20-ž) **Zakona**.

Ni presuda Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu od 13. januara 2009. godine u predmetu Crnišanin i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije ne može biti pravni osnov za usvajanje pravnog shvatanja koje izdvojenim mišljenjem osporavam. Pomenuta presuda odnosi se na četiri podnositeljke predstavki tom sudu zasnovane na povredi prava na nesmetano uživanje imovine koje je povređeno neizvršenjem sudskih odluka u dužem vremenskom periodu. Neizvršenje u konkretnim predmetima izvršnih sudskih odluka sud je utvrdio kao povredu člana 6. stav 1. Konvencije i povrede člana 1. Protokola br. 1, te da mešanje države Srbije u pravo na mirno uživanje imovine podnositeljki predstavki nije bilo opravdano u posebnim okolnostima predmetnog slučaja. To dalje podrazumeva da se presuda Suda u Strazburu odnosi na konkretno utvrđenu i od tog suda ocenjenu povredu prava na mirno uživanje imovine koje država Srbija u konkretnom slučaju nije omogućila dozvoljavajući da se potraživanja iz izvršnih isprava ne namire u dužem

periodu. Sud je, dakle, cenio posebne okolnosti predmetnog slučaja i sledom te ocene zaključio da je država Srbija morala obezbediti izvršenje konkretnih sudskih odluka, a kako to nije uradila, mešanje u mirno uživanje imovine iz člana 1. Protokola broj 1 je povređeno. Međutim, to samo po sebi ne podrazumeva generalni stav tog suda. Stav po kome će u svim ostalim predmetima povrede prava na mirno uživanje imovine sud zaključiti i odlučiti da je neprovođenjem izvršenja na osnovu sudskih odluka uvek i povređeno pravo na mirno uživanje imovine iz člana 1. Protokola broj 1. U svakom konkretnom predmetu procenjivaće se okolnosti i u zavisnosti od te ocene odlučiti postoji li ili ne postoji povreda prava na mirno uživanje imovine.

Ne može se pravo na izmenu pravnog mišljenja i pravnog shvatanja i neprimenu člana 20. st. 1. i 7. člana 20-ž) **Zakona** zasnivati ni na članu 1. Protokola broj 1. Pomenutim protokolom je propisano:

„Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu sa opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni.“

Iz stava 2. citiranog Protokola proizlazi suvereno pravo države pa time i Republike Srbije da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu sa Opštim interesima. Država – Republika Srbija je još 29. juna 2001. godine donela Zakon o privatizaciji. Zakonom je propisala rokove za sprovođenje privatizacije, metode privatizacije i restrukturiranje subjekata privatizacije. Zakon je tranzicioni. Njime se menja sistem. Menja koncept svojine. Privatizuje društvena, a delimično i državna svojina. Revolucionarnost Zakona o privatizaciji kao tranzicionog zakona kojim se menja sistem mirnim putem, zahteva potrebe i predstavlja osnov da se dozvoli državi kao zakonodavcu da propiše i ograničenja prava na uživanje imovine u funkciji ostvarenja cilja zakona i njegova sprovođenja. Takvo ograničenje upravo je propisano članom 20-ž) st. 1. i 7. **Zakona**. Pomenuto ograničenje nije u suprotnosti sa već citiranim stavom 2. člana 1. Protokola broj 1. Naprotiv, u saglasnosti je sa pomenutom odredbom Protokola. Jedino odlaganje provođenja prinudnog izvršenja i mera postupka izvršenja radi namirenja potraživanja poverilaca od izvršnog dužnika kao subjekta privatizacije u restrukturiranju i prekidi postupaka prinudnog izvršenja koji su u toku omogućuju sprovođenje postupka privatizacije do kraja što je bio i prevashodni državni cilj pri donošenju i usvajanju Zakona o privatizaciji. Postupanje suprotno pomenutoj zakonskoj normi iz člana 20-ž) **Zakona** u znatnom može onemogućiti sprovođenje postupka restrukturiranja koje za posledicu može imati pokretanje postupka likvidacije ili stečaja nad subjektom privatizacije u restrukturiranju

kao likvidacionim ili stečajnim dužnikom. Cilj zakonodavca, pa sledom toga i državni cilj, to nije bio.

Pravo zakonodavca na ograničenje ljudskih i manjinskih prava propisano je u članu 20. Ustava Republike Srbije. Pomenutim imperativnim normama suspendovanim osporavanim pravnim shvatanjem pravo na namirenje se ne ukida. To pravo se samo odlaže do okončanja postupka restrukturiranja subjekta privatizacije. Stoga je za ozbiljno razmišljanje da li se samo odlaganjem prava na namirenje u određenom periodu zakonom propisanom zakonodavac preterano – nesrazmerno meša u mirno uživanje imovine. Za razmišljanje je da li se time i povređuje pravo na imovinu iz člana 58. Ustava Republike Srbije. Ovo tim pre što je stavom 3. člana 58. Ustava Republike Srbije propisano da se zakonom može ograničiti način korišćenja imovine. Pravo na ograničenje korišćenja imovine dato je zakonodavcu članom 18. stav 2. Ustava Republike Srbije.

Savremeni međunarodni standardi izraženi dokumentima Ujedinjenih nacija i dokumentima Međunarodnih organizacija, zasnovani su na koncepciji prava kao stvarnosti čiji je smisao da služi pravdi. Opšta Deklaracija o pravima čoveka iz 1948. godine predstavlja najpotpuniju kodifikaciju prirodnog prava. Načela iz opšte Deklaracije na osnovu kojih su donošene konvencije koje polaze od nje u osnovi reprodukuju i razrađuju prava iz Deklaracije implementirana su u pozitivna zakonodavstva, pa i u naše zakonodavstvo. Time se oplemenjuju pozitivne norme i čine legitimnijim.

Ustav Republike Srbije u članu 16. stav 2. propisuje:

„Opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava i potvrđeni međunarodni ugovori sastavni su deo pravnog poretka Republike Srbije i neposredno se primenjuju.“

Primena zakonske norme onako kako je i propisana predstavlja formalnu i apsolutnu pravdu i izraz je principa identiteta i potpune jednakosti odnosa. Uvođenjem pravičnosti u neposredni pravni život krute pravne norme postaju suptilnije i adekvatnije. Međutim, prevelika doza pravičnosti data onima koji primenjuju pravo, može dovesti i do nepravičnijih rešenja nego kada se pravo striktno primenjuje. Dozvoljavanje mogućnosti da se u primeni zakona, onaj ko ga primenjuje suviše udalji od zakonskog teksta, postupajući po svom osećanju pravičnosti olako dovodi do pravne nesigurnosti pa i proizvoljnosti. Neumereno prisustvo pravičnih kriterijuma u sudskim odlukama može promeniti neophodnu ravnotežu između sveta formalno-pravnih normi i sveta moralnih normi i osećanja pravičnosti i dovesti do toga da sud stvara umesto da primenjuje pravo. Kod iznetog, spornim se čini kako pravnom normom regulisati određene društvene odnose, a da pritom, isključivi zahtevi iz formalno-pravne primene prava ne povrede osećanje pravičnosti odnosno da isključivi zahtevi pravičnosti ne dovedu u pitanje princip pravne sigurnosti. Teško je tu naći ravnotežu i uspostaviti je. Ta ravnoteža se može uspostaviti

samo ako zakonodavac dozvoli primenu pravičnosti i drugih sličnih merila i samo onda kada priroda konkretnog pravila to dozvoljava, a s druge strane u postupku primene takvih pravila sud ne bi mogao dosuđivati neku svoju pravičnost.

Nezavisnost sudske vlasti koja počiva na načelu podela vlasti u postupku primene prava svodi se na pitanje pozitivizma ili univerzalizma prava. Sudska vlast je u izricanju pravde nezavisna od bilo koje druge vlasti, osim vlasti legitimnog zakona. Sudska vlast – sudije primenjuju i norme o ljudskim pravima koje proizlaze iz potvrđenih i objavljenih međunarodnih ugovora i opšteprihvaćenih međunarodnih standarda koji su sastavni delovi unutrašnjeg pravnog poretka svake zajednice. Međutim, sporno je može li da ih primenjuje i kod na osnovu Ustava i zakona ograničenog prava na uživanje imovine. Može li tako propisanu imperativnu normu da smatra neligitimnom i to samo na osnovu neutemeljene generalne procene da se njome država preterano meša u mirno uživanje imovine određenih poverilaca.

Pojam javnog poretka primenjen na naše pravo izražava se kroz Ustavom utvrđena načela, prinudne propise, dobre običaje i pravila morala. Za javni poredak karakteristične su imperativne norme, što podrazumeva pravila društvenog ponašanja koja se u određenim pravnim situacijama moraju poštovati. Propisi imperativnog karaktera izražavaju opšte interese i zbog toga su oni „viši“ zakon u tom smislu. Putem imperativnih normi štiti se javni interes. Štićenje javnog interesa izražava se kroz princip da ono što je pravom zabranjeno ne sme da se čini. Ustanova javnog poretka nije jedanput za svagda ustanovljena niti postavljena kao nepromenljiva. Naprotiv, podložna je promenama i evoluciji kako u pogledu same sadržine, tako i u pogledu domašaja njenih okvira.

U prethodnom izlaganju sam istakao da su imperativne norme svojstvene javnom poretku. Njima se izražava opšti interes. Pri njihovoj primeni i eventualno mogućem odstupanju od primene mora se početi od teze zakona, propisane zakonske norme, njene svrhe, kao i razloga koji su inspirisali zakonodavca da donese takvu normu. Stoga je zahtev svakog društvenog i pravnog poretka izvesna sigurnost pravnih institucija, sigurnost koja nije sama sebi cilj već koja služi ostvarenju cilja prava. To dalje podrazumeva da je načelo pravne sigurnosti neminovni atribut svakog pravnog poretka, čije postojanje ne sme biti ugroženo.

Zakonske norme iz st. 1. i 7. člana 20-ž) Zakona su imperativne prirode. Obavezujuće za one koji ih primenjuju i one na koje se norme odnose. U prethodnom izlaganju ukazao sam na razloge i motive zakonodavca za takvo propisivanje. Propisivanje odlaganja namirenja i izvršenja na imovini subjekta privatizacije u restrukturiranju i prekidu započetih postupaka izvršenja na njegovoj imovini. Razlozi za njihovo donošenje ne mogu se smatrati nelegitimnim, a same norme se ne mogu smatrati normama ispod dozvoljenog stepena društvene tolerancije gde vladavinu prava zamenjuje vladavina samovoljnog fakta vlasti ili pojedinačnog ili grupnog interesa.

Pobornici mišljenja izraženog u osporavanom pravnom shvatanju izražavaju stav da imperativnost zakonskih normi treba ograničiti bar u odnosu na određene poverioce. Još od antičke Grčke postavlja se pitanje da li nepravedni zakon obavezuje. Dalje se postavlja pitanje da li u konkretnom slučaju: „*Treba zaštititi poverioce iz osporavanog pravnog shvatanja od prekoračenja vlasti?*“ Da li su ispunjeni uslovi za primenu principa: „*Treba zaštititi svakog od prekoračenja vlasti?*“

Pod pretpostavkom da su pomenute zakonske norme nepravedne u odnosu na poverioce sa potraživanjem iz izvršnih isprava, a po osnovu radnih odnosa, sporno je može li sudska vlast smatrajući zakon nepravednim da se pojavljuje kao korektiv zakonodavcu, bilo kroz sudske odluke, bilo kroz zauzimanje pravnog shvatanja. Odstupanje od imperativnih normi, osporavanim pravnim shvatanjem stvara se nova norma u pravnom sistemu Srbije.

Zakonodavac je kroz imperativnost pomenutih normi izrazio opšti državni interes koji se osporavanim pravnim shvatanjem ograničava. Ograničava od strane druge grane vlasti koja osporavanim pravnim shvatanjem delimično suspenduje kogentnu normu i stvara drugu normu i pojavljuje se u ulozi zakonodavca. Na osnovu načela podele vlasti i samostalnog vršenja sudske vlasti na drugi način je procenjen opšti interes vezan za imperativnost normi i odlučeno da određene poverioce treba zaštititi od prekoračenja zakonodavne vlasti izražene kroz kogentne zakonske norme.

Iz iznetog proizlazi da je sporna procena opšteg interesa za primenu – neprimenu pomenutih kogentnih normi. Zakonodavna vlast je opšti interes procenila pri propisivanju i usvajanju pomenutih zakonskih normi, a ustrajavajući u njihovoj primeni, bez obzira na moguće posledice vezane za prigovore da se time država – zakonodavna vlast previše meša u mirno uživanje imovine, pristajući na eventualne sankcije u slučaju za i ubuduće takvo utvrđenje. Izvršna vlast je stavila u ravnotežu cenu nesprovođenja započetih postupaka privatizacije nad subjektima privatizacije u restrukturiranju i eventualnih mogućih sankcija zbog toga što je odložila izvršenje i namirenje nad imovinom tih subjekata i odredila prekide započetih postupaka izvršenja nad njihovom imovinom.

Tako zastupan opšti interes kroz kogentne norme Građansko odeljenje najviše sudske instance smatra neproporcionalnim mešanjem u mirno uživanje imovine. To jasno proizlazi iz odstupanja – suspenzije kogentnih normi koje odlažu postupak namirenja na imovini izvršnog dužnika kao subjekta privatizacije u restrukturiranju. Čini mi se da nisu dati ni ubedljivi razlozi u čemu se to sastoji preterano i neproporcionalno mešanje države – zakonodavne vlasti u mirno uživanje imovine propisivanjem i provođenjem zakonskih normi iz člana 20-ž) st. 1. i 7. **Zakona**. Nejasno je u čemu je tu tolika nepravednost zakonskih normi koja se manifestuje kao prekoračenje vlasti, koje zahteva delimičnu suspenziju imperativnih normi učinjenu osporavanim pravnim shvatanjem. Pomenute norme ne posmatram kroz takvu dioptriju i

ne vidim ih ni kao nepravične niti kao norme kojima se prekoračuje vlast na štetu određenih izvršnih poverilaca koji se štite osporavanim pravnim shvatanjem.

Ne može se osporavani pravni stav braniti samo u obrazloženju pominjanim visoko postavljenim standardima kao obavezujućim jer se njihova obaveznost jasno ne obrazlaže. Jasno se ne obrazlaže ni ovlašćenje sudske vlasti da na osnovu paušalno pominjanih pravnih standarda bez upoređivanja sa konkretnim situacijama iz kojih bi proizašlo da ih zaista treba primeniti, suspenduje imperativne norme smatrajući ih nelegitimnim.

Razlozi za pisanje izdvojenog mišljenja i osporavanje pravnog shvatanja me primoravaju i da pomenem odluku Ustavnog suda Republike Srbije Už. 122/09 od 21. januara 2010. godine. Odlukom Ustavnog suda, usvojena ustavna žalba, izjavljena zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku zajemčenog članom 32. stav 1. Ustava Republike Srbije i povrede prava na imovinu zajemčenog članom 58. stav 1. Ustava, u izvršnom postupku koji se vodi u predmetu Četvrtog opštinskog suda u Beogradu I. br. 1181/05. Utvrđeno je pravo podnosioca ustavne žalbe na naknadu nematerijalne štete. Naloženo je Prvom osnovnom sudu u Beogradu, Narodnoj banci Srbije – Odeljenju za prinudnu naplatu i drugim državnim organima i organizacijama koje učestvuju u izvršnom postupku da preduzmu neophodne mere kako bi se izvršni postupak u predmetu Četvrtog opštinskog suda u Beogradu I. br. 1182/05 okončao u najkraćem mogućem roku.

U predmetu izvršenja po predlogu izvršnog poverioca koji ima potraživanje iz radnog odnosa utvrđenog izvršnom ispravom, Četvrti opštinski sud u Beogradu je pod brojem I. 1182/05 dana 25. novembra 2005. godine doneo rešenje o izvršenju, odredio predloženo izvršenje na novčanim sredstvima izvršnog dužnika i rešenje dostavio na prinudnu naplatu Narodne banke Srbije, Direkciji za registre i prinudnu naplatu, Odeljenje za prinudnu naplatu, Odssek za prijem osnova i navoda prinudne naplate u Kragujevcu. Izvršenje nije provedeno. Postupak izvršenja je prekidan i odlagan.

U obrazloženju pomenute odluke Ustavni sud konstatuje:

.... 3. „Uvidom u WEB stranicu Agencije za privredne registre Ustavni sud je utvrdio da je Agencija za privatizaciju donela odluku br. 10-2664/09-1217/02 od 26. juna 2009. godine kojom se pokreće postupak restrukturiranja subjekta privatizacije DP „Teleoptik – Žiroskopi“.“

Ustavni sud omaškom propušta da se na jasan način odredi u vezi sa primenom imperativnih normi iz člana 20-ž) st. 1. i 7. **Zakona**. U tački 4. obrazloženja konstatuje da po donošenju odluke o restrukturiranju subjekta privatizacije sud treba da donese odluku o prekidu postupka, a u tački 3. izreke svoje odluke nalaže sudu i NBS da provedu započeti postupak izvršenja. Imperativne zakonske norme koje ograničavaju pravo na imovinu odlaganjem i prekidanjem postupaka izvršenja nad subjektom privatizacije u

restrukturiranju Ustavni sud nije oglosio neustavnim. Legitimnim i imperativnim normama donetim na osnovu ovlašćenja iz člana 18. stav 2. Ustava, odloženo je izvršenje do okončanja postupka restrukturiranja i naloženo da se započeti postupci izvršenja prekinu. Utvrđeno je da je odlukom Agencije za privatizaciju od 26. juna 2009. godine pokrenut postupak restrukturiranja subjekta privatizacije u predmetu izvršenja – izvršnog dužnika. I pored zakonom propisane zabrane izvršenja (odlaganjem i prekidanjem), Ustavni sud nalaže da se izvršenje provede. Ne osvrće se na ograničenja pri provođenju izvršenja propisana imperativnom zakonskom normom. Ne pominje zašto te norme ne treba primeniti.

Izvršni sud i nadležna služba NBS-a su sada u ozbiljnoj dilemi. U dilemi koji nalog izvršiti. Da li nalog iz odluke Ustavnog suda ili zakonski nalog za prekid započetog postupka izvršenja? Nalog za provođenje izvršenja iz odluke Ustavnog suda i zakonski nalog za prekid započetog postupka izvršenja stavljaju u raskorak izvršni sud i nadležnu službu NBS-a? Sve to rezultirano je nedoumicama kako odlučiti, a da se ne pogreši i pritom i ne ogreši o nalog Ustavnog suda i zakonski nalog.

Nalazim za potrebno da ukažem i na sledeće:

Osporavanim pravnim shvatanjem favorizuju se poverioci iz izvršne isprave sa potraživanjem iz radnog odnosa prema dužniku – subjektu privatizacije u restrukturiranju u odnosu na ostale poverioce tog izvršnog dužnika. Ne objašnjava se zašto se pravi razlika. Zašto se pravo na namirenje ne odlaže do određenog zakonom propisanog roka samo njima. Zašto se to pravo ne daje i ostalima – komercijalnim poveriocima. Po kom pravnom osnovu se pravi razlika u pogledu primene odnosno neprimene važeće zakonske norme. Šta to zapravo opredeljuje Građansko odeljenje da pristupi takvoj selektivnoj pravdi. Ne povređuju li se time prava propisana članom 36. i eventualno članom 58. Ustava Republike Srbije i članom 6. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima. Ne povređuju li se time i suština pravde koja se izražava samo u jednakosti.

Osporavanim pravnim shvatanjem se povređuju i odredbe Zakona o parničnom postupku. Članom 214. stav 1. tačka 7. ZPP-a je izričito propisano da se postupak prekida i kad je to drugim zakonom određeno. Upravo je drugim zakonom članom 20-ž) stav 7. **Zakona** propisano da se započeti postupci izvršenja nad dužnikom – subjektom privatizacije u restrukturiranju prekidaju. Obe zakonske norme, materijalno-pravna i procesna su imperativne. Određuju prekid postupka po sili zakona.

Povređeno je i osnovno načelo iz člana 2. stav 1. ZPP-a kojim je propisano da stranke imaju pravo na zakonitu, jednaku i pravičnu zaštitu svojih prava. To pravo propisano je i u već pomenutoj odredbi iz člana 36. stav 1. Ustava Republike Srbije i stavu 1. člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima, i inkorporirane u pomenutu procesnu normu.

U postupku izvršenja, shodno se primenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku (član 27. Zakona o izvršnom postupku¹⁸).

Isto tako smatram da se osporavanim pravnim shvatanjem povređuje i odredba člana 6. stav 2. ZIP-a kojom zakonskom normom je propisano odstupanje od redosleda postupanja i redosleda namirenja u situacijama u kojima je zakonom drugačije određeno.

Imperativnim zakonskim normama iz člana 20-ž) st. 1. i 7. je upravo drugačije određeno. Određeno odlaganje izvršenja na imovini dužnika – subjekta privatizacije u restrukturiranju, do zakonom propisanog roka.

SM-11

18 „Službeni glasnik RS“, br. 125 od 22. novembra 2004. godine.